

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL IAȘI

Iași, Str. Elena Doamna, nr. 1A, cod poștal 700398
telefon 0232-217808, fax 0232-255907, 0232-217808
e-mail ca-iasi@just.ro, operator de date cu caracter personal nr. 3067

Secția penală și pentru cauze cu minori

Nr. /A/ 2016

Minuta
întâlnirii trimestriale de practică neunitară în materie penală
care a avut loc la sediul Curții de Apel Iași
la data de 16 decembrie 2016, ora 12⁰⁰
trimestrele III - IV ale anului 2016

Probleme de drept ridicate de Tribunalul Iași

Titlu I. Cu privire la organul judiciar competent (procuror sau judecător de cameră preliminară) a dispune, conform art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicata, prelungirea dreptului de circulație, în cazul în care în cauză s-a dispus de către procuror o soluție de neurmărire sau de netrimitere în judecată, atacată cu plângere la instanță (conform art. 340-341 din Codul de procedură penală), precum și în situația în care s-a dispus de către procuror renunțarea la urmărirea penală, fiind sesizat judecătorul de cameră preliminară pentru confirmarea ordonanței prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală [procedura prev. de art. 318 alin. (12) - (16) din Codul de procedura penală).

- Materia: drept procesual penal
- Subcategoria: alte cauze
- Obiectul din Ecris: prelungirea dreptului de circulație
- Actul normativ incident: art. 111 alin. 6 din OUG nr. 195/2002, art. 340-341 Cod procedură penală, art. 318 alin. 12-16 Cod procedură penală

Rezumatul soluției însușită (cu majoritate calificată):

Judecătorul de cameră preliminară este competent să se pronunțe asupra prelungirii dreptului de circulație, în ambele ipoteze, a procedurii plângerii prevăzute de art. 340 – 341 Cod procedură penală împotriva unei soluții de neurmărire sau de netrimitere în judecată precum și în situația confirmării ordonanței prin care procurorul a dispus renunțarea la urmărirea penală.

Argumente:

Opinia Tribunalului Iași și a Judecătoriei Iași este în sensul că:

S-a precizat că la nivelul Secției penale a Tribunalului Iași nu au fost pronunțate soluții în această materie, însă această problemă de drept a făcut obiectul dezbaterilor în ședința de pregătire profesională a Secției penale a Tribunalului Iași, aferentă lunii octombrie 2016, ca urmare a solicitării formulate de către judecătorii din cadrul Secției penale a Judecătoriei Iași, confrunțați în practică cu o atare problemă de drept, cu privire la exprimarea unui punct de vedere în această materie.

Problema de drept în discuție are ca temei dispozițiile art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, conform căroră: „La cererea titularului permisului de conducere reținut în condițiile alin. (1) lit. b) sau alin. (4), procurorul care efectuează urmărirea penală sau exercită supravegherea cercetării penale ori, în faza de judecată, instanța de judecată investită cu soluționarea cauzei poate dispune prelungirea dreptului de circulație, cu câte cel mult 30 de zile, până la dispunerea neînceperii urmăririi penale, scoaterii de sub urmărire penală ori încetării urmăririi penale sau, după caz, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.”

Ca atare, pornind de la textul legal sus-citat, în cazurile în care procurorul a pronunțat o soluție de neurmărire penală sau de netrimitere în judecată, atacată cu plângere la instanța competentă, conform procedurii prev. de art. 340-341 din Codul de procedură penală, precum și în situația în care procurorul a dispus prin ordonanță renunțarea la urmărirea penală și a sesizat instanța competentă (judecătorul de cameră preliminară) în vederea confirmării ordonanței de renunțare la urmărirea penală [conform art. 318 alin. (12) - (16) din Codul de procedură penală], **magistrații din cadrul Secției penale a Tribunalului Iași au opinat în sensul în care pe perioada derulării la instanța competentă (judecătorul de cameră preliminară) a procedurii prev. de art. 340-341 din Codul de procedură penală, respectiv a procedurii prev. de art. 318 alin. (12) - (16) din Codul de procedură penală, soluționarea cererii titularului permisului de conducere reținut în condițiile prev. de art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, privind prelungirea dreptului de circulație, este de competența procurorului și nu a judecătorului de cameră preliminară.**

S-a argumentat în sprijinul acestei opinii, că, potrivit art. 3 din Codul de procedură penală, privind separarea funcțiilor judiciare, judecătorul de cameră preliminară exercită funcția de verificare a legalității trimiterii ori **netrimiterii în judecată**, prev. de art. 3 lit. c) din Codul de procedură penală - funcție judiciară separată de funcția de judecată, prev. de art. 3 lit. d) din Codul de procedură penală - , competența judecătorului de cameră preliminară fiind strict limitată conform dispozițiilor art. 54 din Codul de procedură penală. Astfel, judecătorul de cameră preliminară, conform art. 54 lit. c) din Codul de procedură penală, soluționează plângerile împotriva soluțiilor de neurmărire sau de netrimitere în judecată (procedura prev. de art. 340-341 din Codul de procedură penală), iar, conform art. conform art. 54 lit. d) din Codul de procedură penală, soluționează alte situații expres prevăzute de lege [procedura prevăzută de art. 318 alin. (12) - (16) din Codul de procedură penală], neexercitând funcția de judecată în cauzele respective (având ca obiect confirmarea ordonanței de renunțare la urmărirea penală sau cele având ca obiect soluționarea plângerilor împotriva soluțiilor de neurmărire penală sau de netrimitere în judecată), astfel încât nu se poate susține că judecătorul de cameră preliminară este „**instanța de judecată investită cu soluționarea cauzei**” în sensul sintagmei prevăzute de art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, sens în care în situația în care instanța competentă (judecătorul de cameră preliminară) este

sesizată cu soluționarea cauzelor având ca obiect confirmarea ordonanței de renunțare la urmărirea penală sau cele având ca obiect soluționarea plângerilor împotriva soluțiilor de neurmărire penală sau de netrimitere în judecată, pe perioada derulării procedurii prev. de art. 340-341 sau, după caz, a celei prev. de art. 318 alin. (12) - (16) din Codul de procedură penală, soluționarea cererii titularului permisului de conducere reținut în condițiile prev. de art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, privind prelungirea dreptului de circulație, este de competența procurorului și nu a judecătorului de cameră preliminară, motivat și de faptul că până la momentul în care judecătorul de cameră preliminară pronunță una dintre soluțiile prev. de art. 341 alin. (6) sau (7), după caz, din Codul de procedură penală, ori una dintre soluțiile prev. de art. 318 alin. (15) din Codul de procedură penală, dispunerea de către procuror a neurmăririi penale, a netrimiterii în judecată sau a renunțării la urmărirea penală nu are decât un caracter provizoriu (nedefinitiv).

La nivelul Secției penale a Judecătoriei Iași s-a apreciat, cu unanimitate, că, în situațiile anterior expuse, competența de a soluționa cererile de prelungire a dreptului de circulație aparține procurorului.

Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași, cu adresa nr. 15306/V/3/2016 a comunicat, referitor la competența de a se pronunța asupra cererilor privind prelungirea dreptului de circulație formulate în cauzele penale expuse că aceasta aparține, în ambele situații, judecătorului de cameră preliminară.

Opinia majoritară a secției penale și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași este în sensul, că în lipsa unor dispoziții de procedură penală exprese, care să reglementeze materia, judecătorul de cameră preliminară este competent să se pronunțe asupra prelungirii dreptului de circulație în ambele ipoteze, dosarul aflându-se pe rolul său, fiind astfel, investit cu orice cerere accesorie procedurii principale.

S-a exprimat și opinia potrivit căreia până la confirmarea renunțării la urmărirea penală, urmărirea penală nu s-a încheiat, iar potrivit art. 341 alin. 5 ind. 1 și respectiv art. 318 alin. 14 Cod procedură penală, judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea soluției atacate prin plângere și respectiv, hotărăște asupra legalității și temeiniciei soluției de renunțare la urmărirea penală, obiectul judecății fiind astfel determinat, prin dispoziții legale menționate.

Argumentele soluției însușite:

În lipsa unor dispoziții de procedură penală exprese, care să reglementeze materia, judecătorul de cameră preliminară este competent să se pronunțe asupra prelungirii dreptului de circulație în ambele ipoteze, dosarul aflându-se pe rolul său, fiind astfel, investit cu orice cerere accesorie procedurii principale.

Titlu II. Admisibilitatea cererilor formulate de inculpați aflați sub imperiul măsurii preventive a arestării preventive privind permisiunea de ieșire din locul custodial de deținere pentru participarea la înhumarea soțului sau soției, a unui copil, părinte, frate sau soră, ori bunic sau bunica.

- Materia: drept procesual penal
- Subcategoria: cauze soluționate de judecătorul de drepturi și libertăți
- Obiectul din Ecris: măsuri preventive
- Actul normativ incident: art. 98 și 99 din Legea nr. 254/2013, art. 8 CEDO

Rezumatul soluției însușite (unanim) este în sensul că cererile formulate de inculpați aflați sub imperiul măsurii arestării preventive privind permisiunea de ieșire din locul custodial de deținere pentru participarea la înhumarea soțului sau soției, a unui copil, părinte, frate sau soră, ori bunic sau bunica sunt admisibile.

Opinia unanimă a judecătorilor secției penale și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași este în sensul exprimat de judecătorii secției penale a Tribunalului Iași, pentru argumentele expuse.

Argumentele soluției însușite:

La nivelul Secției penale a Tribunalului Iași au fost pronunțate două soluții (unitare) în această materie (dosarele nr. 7084/99/2016, respectiv nr. 8473/99/2015), respectiv încheierile din data de 16.12.2015 și din data de 11.11.2016, prin care au fost admise astfel de cereri (încheieri pe care vi le înaintăm alăturat).

Problema de drept în discuție are la baza dispozițiile art. 98 și 99 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal - lege care, prin textele articolelor sus-îndicate [art. 98 alin. (1) lit. e) coroborat cu art. 99 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013], permite exercitarea efectivă a dreptului persoanei de a participa la înhumarea (înmormântarea) unei rude apropiate sau a soțului ori soției doar persoanelor deținute în executarea unei pedepse privative de libertate, nu și persoanelor arestate preventiv.

În pronunțarea soluțiilor de admitere a unor astfel de cereri, judecătorii au avut în vedere că, deși Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, nu conține reglementări exprese cu privire la această chestiune și nu există o procedură de soluționare a acestor cereri (formulate de către persoanele arestate preventiv), în virtutea dispozițiilor constituționale care consacră „Accesul liber la justiție” [art. 21 din Constituția României, conform căruia: alin. (1): „Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.” și alin. (2): „Nici o lege nu poate îngredi exercitarea acestui drept.”], cererile formulate de către persoanele arestate preventiv privind permisiunea de ieșire din locul custodial de deținere pentru participarea la înhumarea soțului sau soției sau a unei rude apropiate (copil, părinte, frate sau sora, ori bunic sau bunica) **sunt admisibile.**

S-a argumentat în pronunțarea acestor soluții că dreptul oricărei persoane de a participa la înmormântarea părintelui său, a unei alte rude apropiate ori a soțului sau soției, este un drept recunoscut de legea fundamentală, autoritățile publice fiind obligate să respecte și să ocrotească viața intimă, familială și privată (art. 26 din Constituția României), acest drept subsumându-se dreptului la viața de familie prev. de art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, exercitarea acestui drept impunându-se a fi făcută fără discriminări, în conformitate cu art. 14 din Convenție, precum și în acord cu dispozițiile art. 16 din Constituția României conform căruia: „(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.” În acest sens, s-a argumentat că Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, reglementând expres doar dreptul persoanelor aflate în executarea unei pedepse privative de libertate (persoane condamnate) de a obține permisiunea de ieșire din penitenciar pentru a participa la înhumarea soțului sau soției, a unui copil, părinte, frate sau soră,

ori bunic sau bunică [art. 98 alin. (1) lit. e) coroborat cu art. 99 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013], fără a reglementa un atare drept și persoanelor aflate sub imperiul unor măsuri preventive privative de libertate (arest preventiv) consacra existența unei situații de inechitate între persoanele deja condamnate, care beneficiază de acest drept, și persoanele aflate sub imperiul unor măsuri preventive, care nu poate fi tolerată, în contextul necesității de respectare a Convențiilor și tratatelor la care România este parte [în conformitate cu art.20 alin. (2) din Constituția României, conform căruia: „Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, **au prioritate reglementările internaționale**, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile”, precum și în acord cu dispozițiile art.12 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art.17 din Pactul Internațional privitor la drepturile civile și politice, care statuează că: „Nimeni nu va fi supus la imixțiuni arbitrare în viața sa personală, în familia sa, în domiciliul lui sau în corespondența sa, nici la atingeri aduse onoarei și reputației sale.”].

S-a avut totodată în vedere că inechitatea dintre persoanele arestate preventiv și cele condamnate definitiv, aflate în locuri de deținere, a fost deja sancționată de Curtea Europeană a drepturilor Omului în cauza Costel Gaciu contra României, în care CEDO a stabilit că în privința dreptului la vizite conjugale (acesta putând fi în mod cert alăturat altor drepturi privind viața de familie, precum cel referitor la *permisiunea de a ieși din penitenciar pentru participarea persoanei condamnate la înhumarea soțului sau a soției, unui copil, părinte, frate sau soră, bunic sau bunică*) - drepturi recunoscute persoanelor deținute în executarea unei pedepse și la care acestea din urma pot accede în sistemul de acordare de recompense conform art. 98 și 99 din Legea nr.254/2013 - nu trebuie să existe o discriminare între persoanele condamnate definitiv și cele arestate preventiv, în situația când detenția provizorie depășește o anumită durată de timp. S-a invocat în acest sens Hotărârea pronunțată în cauza Costel Gaciu contra României, prin care s-a arătat: „Curtea constată că **autoritățile au eșuat să ofere o justificare rezonabilă și obiectivă pentru diferența de tratament și, ca atare, au acționat într-un mod discriminatoriu, prin refuzul de a-i permite reclamantului vizite conjugale în timpul arestării preventive. Așadar, a existat o încălcare a Art. 14 în conjuncție cu Art. 8 din Convenție.**” În același sens, s-a referit Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea Brăgădăreanu contra României (din 8 noiembrie 2016), prin care s-a reținut, printre altele, că: „Refuzul insuficient justificat al autorităților de a-i permite unui condamnat să participe la înmormântarea unui membru al familiei echivalează cu o încălcare a dreptului la respectarea vieții familiale garantat de Articolul 8 din Convenția de la Strasbourg”.

În aceste condiții, prin soluțiile pronunțate de către judecătorii din cadrul Secției penale a Tribunalului Iași s-a arătat că rațiunea interzicerii exercitării unui drept (permisă în anumite situații) trebuie motivată corespunzător și convingător, iar ingerința statului trebuie întotdeauna să fie proporțională și necesară într-o societate democratică. Ca atare, făcându-se în mod direct aplicarea în cauzele sus-menționate a dispozițiilor art.8 și 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art.12 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art.17 din Pactul Internațional privitor la drepturile civile și politice, coroborat cu art.16, 20, 21 și 26 din Constituția României, cu referire la art. 110 alin. (1), raportat la art.99 alin. (1) lit. e) din Legea nr.254/2013, judecătorii de drepturi și libertăți investiți cu formularea unor asemenea cereri (dosarele nr. 7084/99/2016, respectiv nr. 8473/99/2015) au constatat că acestea sunt admisibile, iar, pe fond, au pronunțat admiterea acestora.

În plus, pentru exercitarea efectivă a acestui drept (și nu un drept iluzoriu), dat fiind caracterul urgent al unor astfel de cereri, judecătorii de drepturi și libertăți au statuat asupra măsurii dispuse ca având **caracter executoriu**.

Opinia unanimă a judecătorilor Secției penale și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași este în același sens.

Titlu III. Tipul soluției pronunțate de către judecătorul de cameră preliminară sesizat de procuror conform art. 315 alin. (2) lit. e) din Codul de procedură penală, în condițiile dispunerii unei soluții de netrimitere în judecată (clasare sau renunțare la urmărirea penală), *în vederea luării față de suspect sau inculpat (care nu a fost supus în cursul urmăririi penale vreunei măsuri de siguranță cu caracter provizoriu - obligarea la tratament medical sau internarea medicală) a măsurii internării medicale, în cazul în care judecătorul de cameră preliminară, raportat la actele medico-legale existente în dosarul de urmărire penală și în baza celorlalte probe din dosar, apreciază că se impune luarea față de suspect sau inculpat a măsurii de siguranță a obligării la tratament medical*

- Materia: drept procesual penal
- Subcategoria: cameră preliminară
- Obiectul din Ecris: măsuri de siguranță
- Actul normativ incident: art. 315 alin. 2 lit. e, art. 246 alin. 13, art. 248, art. 315 alin. 2 Cod procedură penală

Rezumatul soluției însușite (unanim) este în sensul respingerii sesizării procurorului de luare a măsurii de siguranță a internării medicale și luarea față de suspect sau inculpat a măsurii de siguranță a obligării la tratament medical dacă condițiile prevăzute de lege pentru luarea acestei măsuri, sunt îndeplinite.

Argumente:

S-au propus două soluții, existând următoarele puncte de vedere:

- *respingerea sesizării procurorului de luare a măsurii de siguranță a internării medicale și luarea față de suspect sau inculpat a măsurii de siguranță a obligării la tratament medical*; într-o astfel de situație este necesar ca mai întâi judecătorul de cameră preliminară (fie din oficiu, fie la cererea suspectului/inculpatului sau a procurorului, cu prilejul dezbaterii sesizării) să fi pus în discuția contradictorie analizarea posibilității/opportunității impunerii față de suspect sau inculpat a măsurii de siguranță neprivative de liberate (cea a obligării la tratament medical), față de starea de sănătate a acestuia și în raport cu scopul măsurii. O atare soluție este posibilă, întrucât prin trimiterea la dispozițiile art. 246 alin. (13) din Codul de procedură penală [trimitere făcută de către art. 315 alin. (2) lit. e) din Codul de procedură penală] legiuitorul nu a avut în vedere soluțiile expres indicate de art. 246 alin. (13) din Codul de procedură penală - pentru ca aceste soluții, de confirmare, înlocuire sau încetare, privesc o măsură de siguranță (provizorie) deja luată/dispusă față de inculpat sau suspect în cursul urmăririi penale, în vreme ce, în speță sesizarea formulată de procuror conform art. 315 alin. (2) lit. e) din Codul de procedură penală vizează luarea (pentru prima dată deci) a măsurii de siguranță a internării medicale - , ci aspecte procedurale [soluționarea sesizării în camera de

consiliu, cu participarea procurorului, cu ascultarea suspectului sau inculpatului (ceea ce în mod evident presupune citarea legală a acestuia), dacă este posibil, în prezența avocatului acestuia (asistența juridică obligatorie), efectuarea expertizei medico-legale, hotărârea pronunțată de judecătorul de cameră preliminară - încheiere motivată - , calea de atac împotriva acestei încheieri (contestație), termenul de declarare a căii de atac, instanța competentă să soluționeze calea de atac împotriva încheierii astfel pronunțate] aplicabile soluționării unei astfel de sesizări [procedură reglementată de art. 246 alin. (13) din Codul de procedură penală]. Ca atare, adoptarea unei astfel de soluții este posibilă în condițiile în care nici art. 315 alin. (2) lit. e) din Codul de procedură penală și nici art. 246 alin. (13) sau art. 248 alin. (14) [care face trimitere de asemenea la art. 246 alin. (13) din Codul de procedură penală] nu prevăd soluțiile pe care într-o astfel de situație le poate pronunța judecătorul de cameră preliminară; mai mult, judecătorul de cameră preliminară poate analiza oportunitatea și proporționalitatea măsurii de siguranță propuse de procuror a fi luată față de suspect sau inculpat, în acord cu scopul măsurii de siguranță (acela al înlăturării unei stări de pericol pentru societate, stare de pericol care poate rezulta din starea de boală a suspectului sau inculpatului);

- *respingerea sesizării procurorului și neluarea niciunei măsuri de siguranță, urmând ca procurorul să formuleze o noua sesizare la judecătorul de cameră preliminară privind luarea față de suspect sau inculpat a măsurii de siguranță a obligării la tratament medical*; într-o astfel de situație se are în vedere faptul că judecătorul de cameră preliminară soluționează cauza în limitele investirii, adică strict în raport de sesizarea formulată de către procuror, putând pronunța doar o soluție de admitere sau de respingere a sesizării procurorului prin care acesta a solicitat luarea față de suspect sau inculpat a măsurii de siguranță a internării medicale, dispozițiile art. 246 alin. (13) din Codul de procedură penală la care face trimitere art. 315 alin. (2) lit. e) din Codul de procedură penală, referindu-se doar la confirmarea, înlocuirea sau încetarea unei măsuri de siguranță (provizorii) deja dispuse în cursul urmăririi penale față de suspect sau inculpat.

Aceleași aspecte, privind tipul soluției ce se poate pronunța, respectiv:

- *respingerea sesizării procurorului de luare a măsurii provizorii a internării medicale și luarea față de suspect sau inculpat a măsurii provizorii a obligării la tratament medical sau*
- *respingerea sesizării procurorului și neluarea niciunei măsuri de siguranță provizorii, urmând ca procurorul să formuleze o nouă sesizare la judecătorul de drepturi și libertăți, conform procedurii prev. de art. 246 din Codul de procedura penala,*

se pot ivi și în procedura prevăzută de art. 248 din Codul de procedură penală, când procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți pentru luarea, în cursul urmăririi penale, a măsurii de siguranță a internării medicale provizorii față de suspect sau inculpat, iar judecătorul de drepturi și libertăți, raportat la actele medico-legale existente în dosarul de urmărire penală și în baza celorlalte probe din dosar, apreciază că se impune luarea față de suspect sau inculpat a măsurii de siguranță provizorii a obligării la tratament medical.

Opinia unanimă a judecătorilor secției penale și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași este în sensul respingerii sesizării procurorului de luare a măsurii de siguranță a internării medicale și luarea față de suspect sau inculpat a măsurii de siguranță a obligării la tratament medical, dacă condițiile prevăzute de lege pentru luarea acestei măsuri sunt îndeplinite, pentru argumentele expuse.

Mutând ceea ce este de mutat, aceeași este soluția și în procedura prevăzută de art. 248 Cod procedură penală, când procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți pentru luarea, în cursul urmăririi penale a măsurii de siguranță a internării medicale provizorii față de suspect sau inculpat.

O astfel de soluție este argumentată și de faptul că procedura pentru luarea măsurii internării medicale sau a măsurii obligării la tratament medical este identică.

Argumentele soluției însușite:

- respingerea sesizării procurorului de luare a măsurii de siguranță a internării medicale și luarea față de suspect sau inculpat a măsurii de siguranță a obligării la tratament medical; într-o astfel de situație este necesar ca mai întâi judecătorul de cameră preliminară (fie din oficiu, fie la cererea suspectului/inculpatului sau a procurorului, cu prilejul dezbaterii sesizării) să fi pus în discuția contradictorie analizarea posibilității/oportunității impunerii față de suspect sau inculpat a măsurii de siguranță neprivative de libertate (cea a obligării la tratament medical), față de starea de sănătate a acestuia și în raport cu scopul măsurii. O atare soluție este posibilă, întrucât prin trimiterea la dispozițiile art. 246 alin. (13) din Codul de procedură penală [trimitere făcută de către art. 315 alin. (2) lit. e) din Codul de procedură penală] legiuitorul nu a avut în vedere soluțiile expres indicate de art. 246 alin. (13) din Codul de procedură penală - pentru ca aceste soluții, de confirmare, înlocuire sau încetare, privesc o măsură de siguranță (provizorie) deja luată/dispusă față de inculpat sau suspect în cursul urmăririi penale, în vreme ce, în speță sesizarea formulată de procuror conform art. 315 alin. (2) lit. e) din Codul de procedură penală vizează luarea (pentru prima dată deci) a măsurii de siguranță a internării medicale - , ci aspecte procedurale [soluționarea sesizării în camera de consiliu, cu participarea procurorului, cu ascultarea suspectului sau inculpatului (ceea ce în mod evident presupune citarea legală a acestuia), dacă este posibil, în prezența avocatului acestuia (asistența juridică obligatorie), efectuarea expertizei medico-legale, hotărârea pronunțată de judecătorul de cameră preliminară - încheiere motivată - , calea de atac împotriva acestei încheieri (contestație), termenul de declarare a căii de atac, instanța competentă să soluționeze calea de atac împotriva încheierii astfel pronunțate] aplicabile soluționării unei astfel de sesizări [procedură reglementată de art. 246 alin. (13) din Codul de procedură penală]. Ca atare, adoptarea unei astfel de soluții este posibilă în condițiile în care nici art. 315 alin. (2) lit. e) din Codul de procedură penală și nici art. 246 alin. (13) sau art. 248 alin. (14) [care face trimitere de asemenea la art. 246 alin. (13) din Codul de procedură penală] nu prevăd soluțiile pe care într-o astfel de situație le poate pronunța judecătorul de cameră preliminară; mai mult, judecătorul de cameră preliminară poate analiza oportunitatea și proporționalitatea măsurii de siguranță propuse de procuror a fi luată față de suspect sau inculpat, în acord cu scopul măsurii de siguranță (acela al înlăturării unei stări de pericol pentru societate, stare de pericol care poate rezulta din starea de boală a suspectului sau inculpatului).

Titlu IV. Verificarea masurilor preventive, conform art. 348 din Codul de procedură penală, în cazul contestațiilor formulate în procedura de camera preliminară, conform art. 347 din Codul de procedură penală:

- Materia: drept procesual penal
- Subcategoria: soluții pronunțate în cameră preliminară

- Obiectul din Ecris: măsuri preventive
- Actul normativ incident: art. 347, art. 348, art. 346, art. 207 Cod procedură penală

Ipoteza 1:

- daca judecătorul de cameră preliminară (de la tribunal/curte de apel, ca instanță de control judiciar) investit cu soluționarea contestației prevăzute de art. 347 din Codul de procedura penala are obligația de a verifica din oficiu legalitatea/temeinicia măsurii preventive în termenul de 3 zile (de la înregistrarea dosarului/contestației la instanța tribunalului/curții de apel) prev. de art. 207 alin. (2) din Codul de procedură penală, câtă vreme dispozițiile art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală prevăd că judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară, investit cu soluționarea contestației, verifică legalitatea și temeinicia măsurii preventive, **procedând potrivit dispozițiilor art. 207**, sau nu este ținut de acest termen [care este un termen de recomandare prevăzut de lege doar pentru ipoteza înregistrării dosarului la instanța ca urmare a emiterii rechizitoriului și dispunerii trimiterii în judecată a inculpatului, conform art. 207 alin. (1) din Codul de procedură penală], însă cu obligația de a verifica legalitatea/temeinicia măsurii preventive înainte de expirarea duratei acesteia;

Judecătorii din cadrul Secției penale a Tribunalului Iași au opinat, în unanimitate, că judecătorul de cameră preliminară de la instanța de control judiciar investit cu soluționarea contestației prevăzute de art. 347 din Codul de procedură penală are obligația de a verifica din oficiu legalitatea/temeinicia măsurii preventive înainte de expirarea duratei acesteia, nefiind ținut de respectarea termenului de 3 zile prev. de art. 207 alin. (2) din Codul de procedură penală.

Opinia unanimă a judecătorilor secției penale și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași este în sensul că judecătorul de cameră preliminară investit cu soluționarea contestației, prevăzută de art. 347 Cod procedură penală este obligat să verifice legalitatea și temeinicia măsurii preventive, înainte de expirarea duratei acesteia, nefiind ținut de respectarea termenului de 3 zile, soluția pe care o pronunță fiind definitivă.

Rezumatul soluției însușite (unanim) este în sensul că judecătorul de cameră preliminară investit cu soluționarea contestației, prevăzută de art. 347 Cod procedură penală este obligat să verifice legalitatea și temeinicia măsurii preventive, înainte de expirarea duratei acesteia.

Argumentele soluției însușite:

În ipoteza dată, judecătorul de cameră preliminară, în contestația prevăzută de art. 347 Cod procedură penală, este obligat să verifice legalitatea și temeinicia măsurii preventive, înainte de expirarea duratei acesteia, nefiind ținut de respectarea termenului de 3 zile, prevăzut de art. 207 alin. 2 Cod procedură penală, care este un termen de recomandare prevăzut de lege pentru ipoteza înregistrării dosarului la instanță, ca urmare a înaintării rechizitoriului și dispunerii trimiterii în judecată, conform art. 207 alin. 1 Cod procedură penală.

Termenul obligatoriu ce trebuie respectat în procedura contestației constă în verificarea măsurii preventive înainte de expirarea duratei acesteia.

Ipoteza 2:

- dacă, după pronunțarea încheierilor prev. de art. 346 alin. (1) - alin. (4 indice 2) din Codul de procedură penală, dar mai înainte de rămânerea definitivă a acestora, judecătorul care s-a dezinvestit (prin pronunțarea încheierii respective) mai este competent a verifica legalitatea și temeinicia măsurii preventive, conform art. 348 rap. la art. 207 din Codul de procedură penală, în următoarele situații particulare:

a) s-a înregistrat la instanță contestația/cel puțin o contestație prev. de art. 347 din Codul de procedură penală, dar nu a fost investită (încă) instanța de control judiciar cu soluționarea contestației/contestațiilor respective - în ipoteza în care din motive obiective (de exemplu, în situația în care nu s-au restituit dovezile de îndeplinire a procedurii de comunicare a încheierii respective privind unele dintre părți/persoane vătămate) nu a fost înaintat dosarul cu contestația/contestațiile declarata/e la instanța de control judiciar - și se impune în cauză verificarea legalității și temeiniciei măsurii preventive (expiră durata măsurii preventive).

Rezumatul soluției însușite (unanim) este în sensul că verificarea legalității și temeiniciei măsurii preventive se face de judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriul, atâta timp cât nu a fost încă investită, respectiv, efectiv sesizată.

Argumente:

Judecătorii din cadrul Secției penale a Tribunalului Iași au opinat majoritar că într-o astfel de situație verificarea legalității și temeiniciei măsurii preventive trebuie să fie făcută de către instanța de control judiciar, căreia i se va înainta dosarul pentru a proceda conform art. 348 din Codul de procedură penală, chiar dacă instanța de control judiciar nu a fost încă investită cu soluționarea contestației prev. de art. 347 din Codul de procedură penală. S-a avut în vedere în acest sens că, prin declararea contestației prevăzute de art. 347 din Codul de procedură penală, de către procuror sau de către unele dintre părți/persoane vătămate, contestatorii și-au manifestat în mod expres voința de a deduce în continuare soluționarea cauzei (sub toate aspectele ce țin de procedura camerei preliminare, inclusiv deci în materia măsurilor preventive) instanței ierarhic superioare - judecătorul de cameră preliminară, astfel încât judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriul nu mai poate proceda la verificarea legalității și temeiniciei măsurii preventive. S-a argumentat în plus că, în condițiile declarării căii de atac prevăzute de lege (exemplu, apel), atunci când legiuitorul a înțeles să dea în competența instanței - care s-a dezinvestit (prin pronunțarea hotărârii) de soluționarea cauzei, iar hotărârea astfel pronunțată este atacată în condițiile legii (cu apel) - soluționarea și pronunțarea asupra măsurilor preventive a făcut-o în mod explicit/expres - exemplu: art. 399 alin. (10) din Codul de procedură penală, conform căruia: „După pronunțarea hotărârii, până la sesizarea instanței de apel (ce presupune așadar declararea în cauză a căii de atac a apelului), instanța poate dispune, la cerere sau din oficiu, luarea, revocarea, înlocuirea sau menținerea unei măsuri preventive cu privire la inculpatul condamnat, în condițiile legii”.

Opinia minoritară a fost în sensul că verificarea legalității și temeiniciei măsurii preventive se face de judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriul, câtă vreme nu a fost încă „investit” (efectiv sesizat) cu soluționarea contestației prevăzute de art. 347 din Codul de procedură penală judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară, având în vedere dispozițiile exprese în acest sens prevăzute de art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală.

Opinia unanimă a judecătorilor din secția penală și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași este în sensul opiniei minoritară exprimată mai sus.

Judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară este investit cu soluționarea contestației numai după înregistrarea cauzei la instanța ierarhic superioară și nu prin declararea contestației înregistrată la instanța sesizată cu rechizitoriu.

Argumentele soluției însușite se referă la faptul că judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară este investit cu soluționarea contestației numai după înregistrarea cauzei la instanța ierarhic superioară și nu prin declararea contestației înregistrată la instanța sesizată cu rechizitoriu. Este esențial momentul sesizării efective, care este cel al înregistrării contestației, prevăzută de art. 347 Cod procedură penală, la instanța competentă, ierarhic superioară.

Ipoteza 3:

- nu s-a înregistrat la instanță contestația/nicio contestație prev. de art. 347 din Codul de procedură penală, nefiind expirat (pentru unele dintre părți) termenul prev. de art. 347 alin. (1) din Codul de procedură penală, însă se impune în cauză verificarea legalității și temeiniciei măsurii preventive (expiră durata măsurii preventive);

Argumente:

Opinia unanimă a judecătorilor din cadrul Secției penale a Tribunalului Iași a fost în sensul că verificarea legalității și temeiniciei măsurii preventive se face de judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriu, câtă vreme nu a fost încă „investit” cu soluționarea contestației prevăzute de art. 347 din Codul de procedură penală judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară, având în vedere dispozițiile exprese în acest sens prevăzute de art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală, existând într-o atare ipoteză posibila situație de a nu fi formulată/declarată în cauză calea de atac a contestației prev. de art. 347 din Codul de procedură penală de către niciuna dintre părți/persoana vătămată sau de către procuror.

Ipoteza 4:

- în mod similar (pentru identitate de rațiune), în situațiile de la punctele a) și b), cui îi aparține competența de soluționare a unor eventuale cereri de revocare/înlocuire a măsurilor preventive formulate în cauză?

Rezumatul soluției însușite (unanim) este în sensul că cererile de revocare/înlocuire a măsurilor preventive formulate în cauză revin spre soluționare în competența judecătorului de cameră preliminară de la instanța investită cu rechizitoriu sau judecătorului de cameră preliminară investit cu contestația la soluția dată în cameră preliminară, după cum acesta a fost investit sau nu cu judecarea căii de atac a contestației, prevăzută de art. 345 Cod procedură penală, prin înregistrarea contestației la instanța ierarhic superioară.

În același sens este și opinia unanimă a judecătorilor Secției penale și pentru cauze cu minori a Curții de Apel Iași.

Ipoteza 5:

- dacă judecătorul care soluționează (prin încheiere definitivă) contestația formulată conform art. 347 din Codul de procedură penală, procedând la verificarea legalității și temeiniciei măsurii preventive la termenul de soluționare (în fond) a contestației se poate pronunța prin aceeași încheiere (definitivă) atât asupra măsurii preventive, cât și asupra contestației sau este necesar a se pronunța prin încheieri diferite (ambele definitive) - una în materia prevenției, conform art. 348 Codul de procedură penală (definitivă), una în materia contestației, conform art. 347 din Codul de procedura penala (definitivă).

Rezumatul soluției însușite (unanim) este în sensul că nu este necesar ca judecătorul de cameră preliminară care soluționează contestația să se pronunțe prin încheieri diferite asupra verificării măsurii preventive și asupra contestației, fiind de preferat să se pronunțe prin aceeași încheiere, dacă măsura preventivă nu expiră la un moment anterior soluționării pe fond a contestației formulate.

În acest sens este și opinia unanimă a judecătorilor Secției penale și pentru cauze cu minori a Curții de Apel Iași.

Titlu V. Tipul soluției pronunțate în materia cererilor formulate de procuror prin care se solicită încuviințarea efectuării percheziției domiciliare/informatică pentru o anumită perioadă, în situația în care judecătorul de drepturi și libertăți admite cererea, dar pentru o altă perioadă (mai mică decât cea solicitată de procuror):

- Materia: drept procesual penal
- Subcategoria: cauze soluționate de judecătorul de drepturi și libertăți
- Obiectul din Ecris: sesizare percheziții
- Actul normativ incident: art. 158 alin. 6 și alin. 7 lit. d Cod procedură penală, art. 156, art. 157, art. 158 alin. 7 lit. d Cod procedură penală

Rezumatul soluției însușite (unanim) este în sensul că soluția legală este de admitere și nu de admitere în parte a cererii formulată de procuror, pentru ipoteza dată, în situația în care toate condițiile privind percheziția sunt îndeplinite.

Argumente:

I. S-a pronunțat o soluție de admitere (cu prezentarea în considerentele încheierii a motivelor pentru care s-a admis cererea pentru o altă perioadă decât cea solicitată);

În sprijinul acestei soluții s-a argumentat că în cazul acestor tipuri de cereri/sesizări legea procesual-penală prevede în mod expres ca judecătorul dispune, prin încheiere, **admiterea cererii, atunci când aceasta este întemeiată** [art. 158 alin. (6) din Codul de procedură penală, art. 168 alin. (5) din Codul de procedură penală], condițiile și cazurile avute în vedere la aprecierea temeiniciei cererii fiind cele prevăzute de art. 156, 157 din Codul de procedură penală, texte de lege prin care nu se face nicio referire la durata/perioada pentru care se solicită încuviințarea percheziției, perioada pentru care se emite mandatul de percheziție fiind atributul exclusiv al judecătorului de drepturi și libertăți care nu poate dispune încuviințarea percheziției decât pe durata/perioada legală [în cazul percheziției domiciliare, pentru cel mult 15 zile,

conform art. 158 alin. (7) lit. d) din Codul de procedură penală], iar în cazul percheziției informatice pe durata apreciată ca suficientă și necesară, în raport de datele și lucrările dosarului, în vederea efectuării acestora (în cazul acestui tip de percheziție legiuitorul neprevăzând în mod expres o anumită perioadă pentru care se emite mandatul de percheziție);

2. soluție de admitere în parte;

În sprijinul acestei soluții s-a argumentat că, nedispunând în sensul în care s-a solicitat prin cererea formulată de către procuror, apreciindu-se că cererea este doar în parte întemeiată [respectiv pentru o altă perioadă (mai mică) decât cea solicitată de către procuror, perioadă care, în mod evident, în cazul percheziției domiciliare nu poate fi mai mare de 15 zile, conform art. 158 alin. (7) lit. d) din Codul de procedură penală], soluția pronunțată de judecătorul de drepturi și libertăți nu poate fi una de admitere, ci de admitere în parte. S-a argumentat în plus că o atare soluție se impune mai ales în condițiile în care procurorul solicită încuviințarea unei astfel de cereri pe o perioadă mai mare decât cea prevăzută de lege (respectiv, pentru o perioadă mai mare de 15 zile, în cazul percheziției domiciliare), situație în care solicitarea/cererea procurorului nu poate fi admisă decât în limitele legale, ceea ce impune cu atât mai mult pronunțarea unei soluții de admitere în parte a cererii astfel formulate de către procuror.

* aceeași situație și în cazul propunerilor de arestare preventivă sau de prelungire a arestării preventive, când se dispune de către judecătorul de drepturi și libertăți arestarea sau, după caz, prelungirea arestării preventive, pentru o perioadă mai mică decât cea solicitată de procuror prin referatul cu propunerea formulată;

* aceeași situație și în cazul cererilor de supraveghere tehnică/prelungire a supravegherii tehnice, când judecătorul de drepturi și libertăți admite cererea, dar pentru o perioadă mai mică decât cea solicitată de către procuror;

Opinia unanimă a judecătorilor secției penale și pentru cauzei cu minori din cadrul Curții de Apel Iași este în sensul că stabilirea duratei de valabilitate a mandatului de percheziție, a măsurilor de supraveghere tehnică sau măsurii de cercetare, durata măsurilor preventive dispuse de judecătorul de drepturi și libertăți, la sesizarea procurorului, nu este un criteriu de admitere în parte a sesizării, cu atât mai mult cu cât pentru o astfel de soluție este necesar ca judecătorul să respingă un capăt de cerere.

Argumentele soluției însușite:

Stabilirea duratei de valabilitate a mandatului de percheziție, a măsurilor de supraveghere tehnică sau măsurii de cercetare, durata măsurilor preventive dispuse de judecătorul de drepturi și libertăți, la sesizarea procurorului, nu este un criteriu de admitere în parte a sesizării, cu atât mai mult cu cât pentru o astfel de soluție este necesar ca judecătorul să respingă un capăt de cerere.

Probleme ridicate de Judecătoria Iași

Titlu VI. Verificarea măsurii de siguranță a internării medicale, în conformitate cu art. 569 alin. 3 și art. 571 Cod procedură penală; situația bolnavilor față de care s-a dispus, în cursul urmăririi penale, de către judecătorul de drepturi și libertăți, luarea provizorie a măsurii de siguranță a internării medicale și ulterior s-au dispus, prin ordonanță, anterior intrării în vigoare a O.U.G. 18/2016, soluții de neprimire în judecată, fără sesizarea instanței în conformitate cu art. 315 alin. 1 lit. e Cod procedură penală anterior modificărilor aduse prin O.U.G. 18/2016.

- Materia: drept procesual penal
- Subcategoria: soluții pronunțate de judecătorul de drepturi și libertăți
- Obiectul din Ecris: măsura internării medicale sau a obligării la tratament medical
- Actul normativ incident: art. 569 alin. 3 și art. 571 Cod procedură penală, art. 315 alin. 1 lit. e Cod procedură penală anterior modificărilor aduse prin OUG nr. 18/2016

Rezumatul soluției însușite (unanim) este în sensul admiterii cererilor de verificare a măsurii de siguranță provizorie și în situația în care procurorul nu a formulat sesizări cu privire la internarea medicală sau obligarea la tratament medical.

Argumente:

A. *Opinia majoritară* a magistraților Judecătoria Iași este în sensul admiterii cererilor de verificare a măsurii de siguranță și în aceste situații în care procurorii nu au formulat sesizări cu privire la internarea medicală sau obligarea la tratament medical.

Astfel, după intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 18/2016, constatând că în evidența Biroului de executări penale din cadrul Judecătoria Iași figurează persoane față de care s-a dispus măsura provizorie a internării medicale de către judecătorul de drepturi și libertăți în cauze care au fost soluționate de procuror prin soluții de clasare și în care procurorul nu a dispus în nici un sens cu privire la măsura de siguranță, Judecătoria Iași a sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași pentru a se analiza dacă se impune sesizarea instanței pentru confirmarea măsurii de siguranță conform noilor prevederi procedurale.

Cu adresa nr. 7324/II/1/2016, Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași a comunicat punctul său de vedere, în sensul că, în situația dată, nu se impune sesizarea instanței de judecată pentru confirmarea măsurii de siguranță, conform prevederilor legale în prezent în vigoare, având în vedere principiul activității legii procesual penale, precum și a faptului că urmărirea penală fiind finalizată nu există cadrul procesual pentru evaluarea stării de sănătate actuale a persoanelor cercetate, care să conducă la concluzia existenței unui pericol actual și cert, temei al confirmării, înlocuirii sau încetării măsurilor de siguranță.

B. Referitor la această problemă identificată, relevă *practica minoritară* a instanței, reflectată în soluția pronunțată de Judecătoria Iași în dosarul nr. 28316/245/2015*, menținută și rămasă definitivă prin decizia nr. 225/2016 a Tribunalului Iași.

În speța invocată, instanța de judecată a fost sesizată de către judecătorul delegat cu executarea cu verificarea periodică măsurii de siguranță a internării medicale privind pe bolnava B. C. față de care s-a dispus în cursul urmăririi penale, prin încheierea judecătorului de drepturi și libertăți, internarea medicală provizorie a suspectei, într-o unitate specializată de asistență medicală măsura de siguranță a internării medicale până la însănătoșire sau până la înlăturarea stării de pericol ce a determinat luarea măsurii. Prin ordonanță, procurorul a dispus clasarea cauzei, reținându-se că fapta a fost săvârșită fără discernământ, însă nu s-a dispus nimic în ceea ce privește măsura medicală provizorie a internării.

În concret, instanța a respins sesizarea judecătorului delegat cu executarea, reținând în considerente că bolnava nu se află sub imperiul măsurii de siguranță a internării medicale prevăzute de art. 110 Cod penal, ci față de aceasta a fost luată în mod provizoriu în cursul urmăririi penale o măsură medicală cu caracter provizoriu, fără ca prin ordonanța de clasare să se dispună, conform dispozițiilor legale în vigoare la acea dată, sesizarea instanței, potrivit legii speciale privind sănătatea mintală, în vederea luării măsurii internării medicale nevoluntare, nefiind incidente dispozițiile art. 569 alin. 3 Cod procedură penală referitoare la procedura de verificare din oficiu a măsurii de siguranță a internării medicale.

Practic, față de această bolnavă, instanța de judecată nu ar mai putea face nici o verificare cu privire la măsura de siguranță, neputând dispune încetarea sau înlocuirea acestei măsuri.

Opinia unanimă a judecătorilor secției penale și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași este în sensul admiterii cererilor de verificare a măsurii de siguranță provizorie și în situația în care procurorul nu a formulat sesizări cu privire la internarea medicală sau obligarea la tratament medical.

Pe de altă parte, în baza art. 315 alin. 2 lit. e) Cod procedură penală, modificat prin OUG nr. 18/2016, când dispune clasarea, procurorul trebuie să sesizeze judecătorul de cameră preliminară cu propunerea de luare, ori după caz de confirmare, de înlocuire sau de încetare a măsurilor de siguranță prevăzute de art. 109 sau 110 Cod penal, inclusiv în situația în care, anterior modificării, nu au sesizat instanța competentă potrivit legii speciale în materia sănătății mintale, în vederea dispunerii internării nevoluntare.

Procurorul este singura autoritate competentă să sesizeze judecătorul de cameră preliminară în această materie. Judecătorul de cameră preliminară nu se poate sesiza din oficiu.

Argumentele soluției însușite:

Admiterea cererilor de verificare a măsurii de siguranță provizorie se impune și în situația în care procurorul nu a formulat sesizare cu privire la internarea medicală sau obligare la tratament medical în cazul soluțiilor de netrimitere în judecată.

În baza art. 315 alin. 2 lit. e) Cod procedură penală, modificat prin OUG nr. 18/2016, când dispune clasarea, procurorul trebuie să sesizeze judecătorul de cameră preliminară cu propunerea de luare, ori după caz de confirmare, de înlocuire sau de încetare a măsurilor de siguranță prevăzute de art. 109 sau 110 Cod penal, inclusiv în situația în care, anterior modificării, nu au sesizat instanța competentă potrivit legii speciale în materia sănătății mintale, în vederea dispunerii internării nevoluntare.

Procurorul este singura autoritate competentă să sesizeze judecătorul de cameră preliminară în această materie. Judecătorul de cameră preliminară nu se poate sesiza din oficiu.

Sunt aplicabile dispozițiile art. 572, 571 Cod procedură penală.

Titlu VII. Retragerea formelor de executare a pedepsei închisorii în situația în care, în conformitate cu art. 598 alin. 1 lit. d Cod procedură penală, se dispune deducerea din pedeapsa de executat a unei perioade deja executate.

Materia: drept procesual penal

Subcategoria: cauze pronunțate de instanța de executare

Obiect Ecris: contestație la executare

Acte normative incidente: art. 598 Cod procedură penală, art. 555, art. 599 alin. 4 Cod procedură penală

Rezumatul soluției însușite (unanim) este în sensul în care, în situația deducerii unei perioade executată din pedeapsă cât și în situația deducerii doar a unei perioade de reținere/arestare preventivă sau arest la domiciliu se dispune retragerea mandatului de executare și emiterea unui nou mandat.

Argumente:

S-au exprimat mai multe opinii:

Opinia unanim exprimată de magistrații Judecătoria Iași este în sensul retragerii mandatului de executare a pedepsei închisorii și emiterea unui nou mandat. Jurisprudența acestei instanțe a fost constantă în sensul menționat iar Tribunalul Iași a menținut în mod constant aceste dispoziții ale instanței de fond, care a emis și decizii în sensul că nu este corect a se dispune „anularea” mandatului de executare a pedepsei închisorii ci „retragerea” acestuia.

În motivarea acestei opinii se consideră că emiterea unui nou mandat de executare a pedepsei închisorii este singura formă de punere în executare a hotărârilor, în conformitate cu dispozițiile capitolului II Punerea în executare a hotărârilor, din cuprinsul Titlului V al Codului de procedură penală: Executarea hotărârilor penale.

Acest aspect rezultă din dispozițiile art. 599 alin. 4 Cod procedură penală: „După pronunțarea soluției definitive ca urmare a admiterii contestației la executare, se face o nouă punere în executare conform procedurii prevăzute de prezentul titlu”.

În plus, întrucât potrivit art. 555 Cod procedură penală mandatul de executare a pedepsei închisorii trebuie să conțină, în mod obligatoriu, timpul reținerii și arestării preventive, o modificare cu privire la acest aspect prin intermediul soluționării unei contestații la executare conduce la necesitatea emiterii unui nou mandat de executare a pedepsei închisorii.

O a doua opinie, exprimată în cuprinsul deciziei penale nr. 354/CJ/01.11.2016 a Tribunalului Iași, a fost de a se dispune efectuarea mențiunilor privind deducerea unei perioade de reținere și arestare preventivă din pedeapsă pe mandatul de executare a pedepsei închisorii. În acest sens s-a dispus desființarea sentinței penale pronunțată de Judecătoria Iași, înlăturându-se din dispozitiv mențiunea privind retragerea formelor de executare emise în baza sentinței inițiale de condamnare.

Opinia unanimă a judecătorilor secției penale și pentru cauze cu minori a Curții de Apel Iași este în sensul retragerii mandatului de executare a pedepsei și emiterea unui nou mandat de executare atât în situația deducerii unei perioade executată din pedeapsă cât și în situația deducerii doar a unei perioade de reținere, arestare preventivă, sau arest la domiciliu, pentru aceleași considerente expuse mai sus.

Argumentele soluției însușite:

Emiterea unui nou mandat de executare a pedepsei închisorii este singura formă de punere în executare a hotărârilor, în conformitate cu dispozițiile capitolului II, Punerea în executare a hotărârilor, din cuprinsul Titlului V al Codului de procedură penală: Executarea hotărârilor penale.

Acest aspect rezultă din dispozițiile art. 599 alin. 4 Cod procedură penală: „După pronunțarea soluției definitive ca urmare a admiterii contestației la executare, se face o nouă punere în executare conform procedurii prevăzute de prezentul titlu”.

În plus, întrucât potrivit art. 555 Cod procedură penală mandatul de executare a pedepsei închisorii trebuie să conțină, în mod obligatoriu, timpul reținerii și arestării preventive, o modificare cu privire la acest aspect prin intermediul soluționării unei contestații la executare conduce la necesitatea emiterii unui nou mandat de executare a pedepsei închisorii.

Titlu VIII. Desemnarea unor apărători din oficiu în cazul dosarelor având ca obiect confirmare ordonanță de renunțare la urmărire penală (art. 318 Cod procedură penală) și confiscare sau desființare a unui înscris (art. 549¹ Cod procedură penală).

Materia: drept procesual penal

Subcategoria: cauze pronunțate de judecător cameră preliminară

Obiect Ecris: proceduri speciale

Acte normative incidente: art. 318 Cod procedură penală, art. 549 ind.1 , art. 90, art. 93 Cod procedură penală

Rezumatul soluției însușite (cu majoritate) este în sensul că în procedura de confirmare a ordonanței de renunțare la urmărirea penală (art. 318 Cod procedură penală) dispozițiile privind asistența juridică obligatorie se aplică, fiind necesară desemnarea unui apărător din oficiu atunci când sunt incidente dispozițiile art. 90 lit. a și b Cod procedură penală, iar în procedura de confiscare sau desființare a unui înscris (art. 549 alin. 3 Cod procedură penală) dispozițiile privind asistența juridică obligatorie nu sunt aplicabile.

Argumente:

S-au exprimat următoarele opinii:

A. Într-o opinie, majoritară la nivelul Secției Penale a Judecătoriei Iași, se consideră că urmărirea penală nu este finalizată odată cu pronunțarea de către procuror a soluției de renunțare la urmărire penală, și întrucât ne aflăm în faza de urmărire penală trebuie desemnat apărător din oficiu părții sau persoanei vătămate care se află în situațiile prevăzute la art. 90 lit. a și b, respectiv art. 93 alin. 4 Cod procedură penală.

Într-o altă opinie, comunicată magistraților Secției Penale a Judecătoriei Iași de către Tribunalul Iași, se consideră că procedura prevăzută la art. 318 alin. 14 este una de sine stătătoare, sui generis, neexistând nici o referire la obligativitatea asistenței juridice ori raportarea la procedura de cameră preliminară sau cea de judecată, asemănător procedurii de confiscare sau desființare înscrisuri (549¹ alin. 4 Cod procedură penală), astfel încât nu trebuie asigurată asistența din oficiu pentru părți sau persoana vătămată.

B. În cauzele având ca obiect *confiscare sau desființare a unui înscris (art. 549¹ Cod procedură penală)*:

Conform dispozițiilor art. 549¹ alin. 1 Cod procedură penală, în cazul în care procurorul a dispus clasarea sau renunțarea la urmărirea penală, confirmată de judecătorul de cameră preliminară, și sesizarea judecătorului de cameră preliminară în vederea confiscării speciale sau a desființării unui înscris, ordonanța de clasare sau, după caz, ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală, confirmată de judecătorul de cameră preliminară, însoțită de dosarul cauzei, se înaintează instanței căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece

cauza în primă instanță, după expirarea termenului prevăzut de art. 339 alin. 4 ori, după caz, la art. 340 sau după pronunțarea hotărârii prin care plângerea a fost respinsă ori a fost confirmată ordonanța la urmărire penală.

Potrivit dispozițiilor art. 549¹ alin. 4 Cod procedură penală, dispozițiile cuprinse în titlul III al părții speciale privind judecata, care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului articol se aplică în mod corespunzător.

În cursul judecății, asistența juridică este obligatorie în cazurile prevăzute la art. 90 lit. c și 93 alin. 4 Cod procedură penală.

Opinia majoritară a magistraților Secției penale a Judecătoriei Iași este în sensul că judecata nu are loc în prezența părților sau a subiecților procesuali principali, astfel cum acestea sunt definite la art. 32 și 33 Cod procedură penală. După cum se poate observa din dispozițiile legale mai sus citate, sesizarea judecătorului de cameră preliminară se face după ce soluția procurorului de clasare sau renunțare la urmărirea penală a rămas definitivă. Prin urmare, părțile din dosarul de urmărire penală nu mai au aceleași calități (de inculpat, parte civilă, parte responsabilă civilmente, suspect, persoană vătămată), ci au calitatea de intimați. Această ipoteză este susținută de dispozițiile art. 549¹ alin. 3 Cod procedură penală, potrivit cărora judecătorul de cameră preliminară dispune citarea „*persoanelor ale căror drepturi sau interese legitime pot fi afectate*” (spre deosebire de art. 318 alin. 12 care enumeră părțile care trebuie citate).

Problema este pusă în discuție ca urmare a comunicării către Judecătoria Iași a opiniei Secției Penale a Tribunalului Iași cu privire la acest aspect, opinie care ar fi în sensul necesității asigurării asistenței juridice în cazurile obligatorii, prevăzute la art. 90 lit. c și 93 alin. 4 Cod procedură penală.

Opinia exprimată, cu majoritate calificată, a judecătorilor din cadrul secției penale și pentru cauze cu minori a Curții de Apel Iași este în sensul că în procedura de confirmare a ordonanței de renunțare la urmărirea penală (art. 318 Cod procedură penală) cât și în procedura având ca obiect confiscarea sau desființarea unui înscris (art. 549 ind. 1 Cod procedură penală) este necesară desemnarea unui apărător din oficiu, atunci când sunt incidente unele sau unul dintre cazurile de asistență juridică obligatorie a suspectului sau inculpatului, prev. de art. 90 lit. a, b și c Cod procedură penală.

În procedura prev. de art. 318 Cod procedură penală, suspectul/inculpatul sunt citați în această calitate iar procedura se desfășoară în cameră preliminară, astfel că pot fi incidente oricare dintre cazurile prevăzute de art. 90 alin. 1 lit. a, b și c Cod procedură penală.

În procedura prevăzută de art. 549 ind. 1 alin. 3 Cod procedură penală, deși suspectul sau inculpatul a pierdut această calitate procesuală, judecata are loc conform regulilor cuprinse în titlul III al părții speciale privind judecata care se aplică în mod corespunzător, dacă nu sunt contrare dispozițiilor art. 549 ind. 1 Cod procedură penală.

Nicio dispoziție a art. 549 ind. 1 Cod procedură penală nu este contrară regulilor prevăzute în titlul III privind judecata. Prin urmare în această procedură, judecătorul de cameră preliminară judecă cauza după procedura privind judecata.

În măsura în care oricare dintre cazurile prevăzute de art. 90 lit. a, b , c sunt incidente, desemnarea apărătorului din oficiu se impune.

Dispozițiile speciale prev. de art. 318 Cod procedură penală și, respectiv, art. 549 ind. 1 Cod procedură penală nu prevăd în mod expres asigurarea asistenței juridice obligatorii dar nici nu exclud asistența juridică obligatorie.

Atunci când legea nu este clară trebuie interpretată în sensul în care asigură protejarea mai largă a drepturilor părților.

Asigurarea asistenței juridice obligatorii în cadrul celor două proceduri este fundamentată și de dispozițiile art. 6 CEDO privind dreptul la un proces echitabil.

Opinia judecătorilor din cadrul Curții de Apel Iași (minoritară) este în sensul că dispozițiile privind asistența juridică obligatorie nu se aplică procedurii prevăzute de art. 318 Cod procedură penală pentru că nu se face nicio referire la obligativitatea asistenței juridice ori raportarea la procedura de cameră preliminară sau cea de judecată asemănător procedurii de confiscare sau desființare de înscrisuri. Totodată rămân valabile considerentele deciziei în interesul legii (RIL 64/2007 a ÎCCJ).

Aceleași dispoziții nu se aplică nici procedurii prevăzute de art. 549 ind. 1 alin. 3 Cod procedură penală întrucât părțile nu mai au calitate de suspect sau inculpat, având calitate de intimați.

Argumentele soluției însușite:

În cadrul procedurii prevăzute de art. 318 Cod procedură penală privind confirmarea ordonanței de renunțare la urmărirea penală este necesară desemnarea unui apărător din oficiu, pentru cazurile prevăzute de art. 90 lit. a și b Cod procedură penală și, respectiv, art. 93 alin. 4 Cod procedură penală, pentru suspect sau inculpat, întrucât prin pronunțarea ordonanței, faza de urmărire penală nu este finalizată, procedura de confirmare a ordonanței se desfășoară în cameră preliminară, cu citarea părților, astfel că pot fi incidente cazurile prevăzute de art. 90 alin. 1 lit. a și b, respectiv art. 93 alin. 4 Cod procedură penală.

În cadrul procedurii prevăzute de art. 549 ind. 1 alin. 3 Cod procedură penală, dispozițiile privind asistența juridică obligatorie nu se aplică întrucât părțile nu mai au aceeași calitate (parte civilă, parte responsabilă civilmente, suspect, persoană vătămată) ci au calitate de intimați, având în vedere procedura prevăzută de text.

Titlu IX. Confirmarea ordonanței de renunțare la urmărirea penală (art. 318 Cod procedură penală) – dacă pronunțarea încheierii are loc în ședință publică sau cameră de consiliu

Materia: drept procesual penal

Subcategoria: camera preliminară

Obiect Ecris: confirmare ordonanță de renunțare la urmărirea penală

Acte normative incidente: art. 318 alin. 14 Cod procedură penală

Rezumatul soluției însușite (unanim): confirmarea ordonanței de renunțare la urmărirea penală se pronunțată în cameră de consiliu, de judecătorul de cameră preliminară.

Argumente:

S-au exprimat mai multe opinii:

Într-o primă opinie, s-a considerat că pronunțarea are loc în cameră de consiliu întrucât noțiunea de „hotărăște” include și pronunțarea încheierii. Un al doilea argument este acela că procedura se desfășoară în faza de urmărire penală, o fază nepublică a procesului penal.

Într-o altă opinie, pronunțarea încheierii are loc în ședință publică, întrucât textul de lege sus amintit nu reglementează expres modalitatea în care se face pronunțarea, caz în care este aplicabilă procedura generală prevăzută la art. 405 Cod procedură penală. În plus, trebuie avut în vedere că publicitatea ședinței de judecată este un principiu general, conform art. 351 Cod procedură penală, iar orice derogare de la acest principiu trebuie să fie expres prevăzută și nu dedusă pe cale de interpretare. Pe cale de consecință, împrejurarea că analiza temeiniciei soluției de renunțare la urmărire penală se realizează în camera de consiliu nu determină concluzia că și pronunțarea acestei soluții are tot caracter nepublic, aceasta mai ales în condițiile în care, conform dispozițiilor art. 341 alin. 5 și art. 346 alin. 1 Cod procedură penală, când legiuitorul a dorit să evidențieze caracterul nepublic al pronunțării, a făcut-o în mod expres.

Opinia unanimă a judecătorilor din cadrul secției penale și pentru cauze cu minori a Curții de Apel Iași este în sensul că, indiferent de soluția dispusă, judecătorul pronunță încheierea în cameră de consiliu, pentru că urmărirea penală este o fază procesuală nepublică și noțiunea de „hotărâște”, prevăzută de art. 318 alin. 14 Cod procedură penală, include atât dispoziția luată pe fondul soluției de renunțare la urmărirea penală cât și pronunțarea încheierii, în cameră de consiliu.

Argumentele soluției însușite: indiferent de soluția dispusă, judecătorul pronunță încheierea în cameră de consiliu, pentru că urmărirea penală este o fază procesuală nepublică și noțiunea de „hotărâște”, prevăzută de art. 318 alin. 14 Cod procedură penală, include atât dispoziția luată pe fondul soluției de renunțare la urmărirea penală cât și pronunțarea încheierii, în cameră de consiliu.

Probleme ridicate de Tribunalul Vaslui

Titlu X. Admisibilitatea formulării unei noi cereri de aplicarea a legii penale mai favorabile în cazul faptelor definitiv judecate în situația în care, anterior, o asemenea cerere fusese respinsă, iar hotărârea prealabilă a fost pronunțată de ÎCCJ după respingerea primei cereri de aplicare a legii penale mai favorabile, chestiunea de drept dezlegată fiind incidentă în cauză.

Materia: drept procesual penal

Subcategoria: cauze soluționate de instanța de executare

Obiect Ecris: contestație legea penală mai favorabilă, contestație la executare

Acte normative incidente: art. 599 alin. 5, art. 598 lit. d) Cod procedură penală

Rezumatul soluției însușite (unanim):

Decizia pronunțată de ÎCCJ pentru dezlegarea unei chestiuni de drept în materie penală constituie un motiv ori o apărare nouă potrivit art. 599 alin. 5 Cod procedură penală și este admisibilă în temeiul art. 598 lit. d) Cod procedură penală, în măsura în care decizia are ca efect micșorarea pedepsei.

Argumente:

S-au exprimat mai multe opinii:

Într-o primă opinie, majoritară, s-a apreciat faptul că o nouă cerere de aplicare a legii penale mai favorabile este admisibilă deoarece decizia pronunțată de Înalta Curte de Justiție și Casație privind dezlegarea unei chestiuni de drept în materie penală cu privire la art. 6 Cod penal, constituie un nou motiv ori o apărare nouă potrivit art. 595 Cod procedură penală.

În a doua opinie, minoritară, s-a apreciat faptul că deciziile pronunțate de Înalta Curte de Justiție și Casație pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia legii penale mai favorabile în cazul faptelor definitiv judecate nu pot fi considerate motive sau apărări noi în formularea unei noi cereri de aplicare a dispozițiilor art. 6 din Codul penal, în condițiile art. 598 și urm. Din Codul de procedură penală.

Atașam în acest sens sentința penală nr. 151/11.08.2016 a Tribunalului Vaslui, cauza înregistrată sub nr. 1463/89/2016.

Opinia unanimă a judecătorilor secției penale și pentru cauze cu minori a Curții de Apel Iași este în sensul că, în ipoteza dată, decizia pronunțată de ÎCCJ pentru dezlegarea unei chestiuni de drept în materie penală, constituie un motiv ori o apărare nouă potrivit art. 599 alin. 5 Cod procedură penală și este admisibilă în temeiul art. 598 lit. d Cod procedură penală, în măsura în care respectiva decizie are ca efect micșorarea pedepsei. Se aplică dispozițiile art. 598 lit. d Cod procedură penală și pentru considerentul că o soluție pronunțată în temeiul art. 598 lit. d) Cod procedură penală nu afectează autoritatea de lucru judecat a hotărârii judecătorești anterioară, pronunțată în baza art. 595 Cod procedură penală.

În același sens este și concluzia rezultată în urma dezbaterii problemei la întâlnirea de practică neunitară a președintelui secției penale a ÎCCJ cu președinții secțiilor penale ale curților de apel, din octombrie 2014, material anexat la prezenta.

Argumentele soluției însușite:

În ipoteza dată, decizia pronunțată de ÎCCJ pentru dezlegarea unei chestiuni de drept în materie penală, constituie un motiv ori o apărare nouă potrivit art. 599 alin. 5 Cod procedură penală și este admisibilă în temeiul art. 598 lit. d Cod procedură penală, în măsura în care respectiva decizie are ca efect micșorarea pedepsei. Se aplică dispozițiile art. 598 lit. d Cod procedură penală și pentru considerentul că o soluție pronunțată în temeiul art. 598 lit. d) Cod procedură penală nu afectează autoritatea de lucru judecat a hotărârii judecătorești anterioară, pronunțată în baza art. 595 Cod procedură penală.

Președinte Secția penală și pentru cauze cu minori,
Judecător